

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Dumineca, Fôia, cându concedu ajutôriile. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 3 galbini mon. sunatôria.

Brasiovu 28/16 Augustu 1867.

Se prenumera la postele c. r., și pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

Blasiu in 19 Aug. 1867.

Eri in 18 Aug. s'a serbatu la noi diu' nascerei Maiestatei Sale cu indatinat'a festivitate. In preser'a dilei acesteia a fostu totu orasiulu nostru iluminatu, cu care ocașione s'au destinsu mai multe edificia, intre cari si residentia archiepiscopoesca, unde intre multimea lumineloru a fostu asiediatu si unu transparentu. Era choru musicalu aflatoriu in Blasiu a esecutat prin piatia imnulu populariu. In diu' urmatoria s'a celebratu S. Liturgia la 1/4 pe 9 ore de Escelenti'a Sa paentele metropolitu insocitu de clerulu din locu, unde s'au inaltiatu la altariulu Domnului rogatiuni fierbinti, pentru vieti'a indelungata a MM. Sale imperatului si imperatesei. Dupa rogatiunea de dupa anvonu s'a cantatu Doxologi'a, dupa care s'a cetitu de Esc. Sa rogatiunea pentru Maiestatea Sa, in urma s'a finitu cu imnulu populariu esecutat de choru teneriloru studenti musicanti.

Escelenti'a Sa d. metropolitu a datu unu prandiu stralucitu, la care au loatu parte clerulu si functionarii din locu, sub decurgerea prandiului a redicatu Escelenti'a Sa unu toastu pentru Maiestatile Sale imperatulu si imperatesa, erumpendu tota adunarea in „Se traiasca!” —

Simeone Barnuti.

(Inchiarare.)

Pe langa aceste Romanii totu mai au lipsa cu totulu specialminte de subsidiulu literaturii italiene, pentruca fara de unu modelu ajutatoriu totu nu putemu fi si la tota imtemplarea e inea folositoriu unu modelu nationale decatu unulu strainu, vei fi observatu catu de lesne ne putemu abate dela natur'a limbei nostre, candu vremu se scriemu ceva dupa carti nemtiesci, eu am observatu acest'a candu me ocupamu cu filozofi'a germana, si dupa aceea mai de multe ori, am aflatu, ca de si scriu romanesce cei ce au invetiatu in scole nemtiesci, unguresci, stilulu loru este nemtiescu, ungurescu, greu, intunecat, urtiosu, n'ai crede cum te fura limb'a straina ver catu te ai ferit de tare de proprietatile si cursele ei.

Afara de studiulu limbei nostre dupa fontanele care ne au remasu, limb'a si literatur'a italiana cuprinde lozulu primu intre subsidiale culturale limbei nostre. — In totu gimnasiulu romanescu ar' devé se fia o cathedra si pentru literatur'a Italiei, si profesorii la traducerea cartiloru scolastice, care se recomanda dela ministeriu pentru scole, ar' devé se se folosésca cu traducerea italiana, ca acum se sisteméza si scolele Lombardiei dupa cele nemtiesci si cartile scolastice se afla traduse italiensesce, in asta forma nu voru cadé asia usioru in germanismu, fiindu stracuratu germanismulu prin sita italiana, apoi din limb'a italiana amu puté plini defeptulu cuvintelor, care nu le avemu de loou, o nu ne placu fiindu straine, aceste le amu puté luá dela italiani fara de nici o mustrare de cunoscentia si fara de frica, ca ne vomu stricá limb'a, fiinduca sunt ale nostre. Bine ar' fi cá literatii nostrii se adopere midilocirea ast'a de timpuriu pana nu implu scolele cu traduceri de adreptulu din limb'a germana. Sciintiele mergu inainte, artile se innultiescu si se perfectunéza, invente noué se descoperu in tote ramurile comercialului, si ale industriei omenesci, noi nu le avemu numele acestora tote, si de ce se nu le luamu dela italiani fiindu si noi italiani, seu la ce se facemu cuvinte noué numai pentru noi

acolo unde ne vomu puté folosi cu cele comuni tuturoru italianilor; firesce ca necesitatea ast'a se va senti mai profundu, candu voru avé si Romanii scole de industriu si de comerciulu s. a. atunci ar' fi bine cá se adopere carti italiensesce pentru stilulu, fiinduca italiani au si scole de aceste si carti intocmite pentru densele. Intru acestu tipu din renouirea legaturiloru nostre cu Itali'a ar' urmá nu pucing folosu pentru nationalitatea si limb'a nostra, nitate cu cata gelosia si au conservatu sasii legaturile cu connationalii loru, si acestu midilocu si au conservatu nu numai viti'a, o mana de omeni intr'o mare de popora, ma si suprematia preste aceste, bine ca si privilegiale inca iau ajutatu, ma entusiasmulu din Germani'a l'au adusu, si fara de entusiasmu nici odata omu mare, si natiune luminata n'a statutu, Romanii inoa nu s'aru fi lasatu mai pe diosu, decatu altii nici in timpurile cele barbare, deca nu le ar' fi taiatu firulu cu Itali'a ursitorile nimice, ma asia n'au ayatu dela cine se ié invetiut, nici indemna sêu esemplu deurnatu, ma deca n'a fostu cu putintia a ne uní in timpii trecuti, se cuvina a ne uní de acum in cele cu putintia, fiinduca in vieti'a unei natiuni, precum s'a disu demulte ori, unu seclu e cá o di si dupa acesta asemenare plina de sperantia, natiunea nostra inca numai de sieptespediece dile de aceste este in Daci'a, inea e numai la inceputulu eternitatii, care are se o petréca acolo, se cuvina dar' a si renou legaturile de buna ora, cá se póta petrece acolo mai cu multa fericire in viitoriu, decatu ei fú a petrece in cele sieptespediece dile ce trecura.

Acum sciu ca te vei fi si uritu cu politisarea mea, ca totu am scrisu ce mi a venitu in minte. Dorescu se vedu odata si gramatic'a dlui Cipariu, ca sciu ca va fi „apex et plenitudo? omnium Grammaticarum” si totuodata si antologia din toti clasicii limbei nostre, din care vomu puté luá forme de indreptarea stilului si noi esti mai betrani si mai alesu tinerimea nostra scolastica, care atatu este de insufletita pretutinde pentru totu ce este nationale si frumosu in limba, va avé esemple de limba, regulata, care le va puté urmá cu securitate, fiinduca scolele nostre din Blasiu, Sibiu, Beiusiu, Aradu, Cernauti s. a. inea n'au nici colectiunea clasiceiloru nostrii bisericesci (cazani'a de Brasiovu dela 1581, liturgiele cele betrane de Moldov'a, biblia de tier'a romanésca si din Blasiu etc.) nici operele scriitoriloru moldoveni, romani, cá se siba tinerimea modelu de limba si pana candu si voru creá atare biblioteca, gramatic'a dlui Cipariu singura va plini defeptulu. Seii cate crestomatii si antologii sunt pentru limb'a latina grecesca si alte limbi, in care este adunatu totu ce s'a parutu mai demnu de urmatu si mai frumosu, póte ce n'ar' superflua nici pentru tinerimea romana o antologia cá acest'a speciale, in atare compendiu filologii nostrii, cari s'aru insaroiná cu densulu aru culege din toti clasicii romanesce ce li s'aru paré mai bunu si in note aru pune, cum s'ar fi pututu dice romanesce, cutare ouventu slavonescu, turcescu s. a., sêu cum ar' devé suplinitu din limb'a italiana, latina.

Dici in scrisôrea din 23 Ian., ca'mi tramiti si o brosiura a Renniunei suptu cuverta crucita; pana in 3 Martiu candu am plecatu incóce din Pavi'a n'a fostu venitu la Pest'a din Pavi'a, scrisôria Dtale o am capetatu in 25 Febr. nu sciu unde au statu oprita dela 23 Ian. pana la 25 Febr. — Italianii de aici nu s'au ocupatu pana acum cu limba nostra, Cattaneo (emigratu) scrie despre noi si ne imputa, oascriemu numai gramatici, Ruscalla din Turinu, unu literatu de prima classe, in corespondentia literaria cu fr. Laurianu si Maiorescu, inea cunosce limb'a nostra, italianii au fórte multe dialepte, nici cu aceste nu s'au ocupatu pana in timpu-

rile mai noué, acum scriu si ei vocabularie de dialepte, ca le considera cá monumente istorice, cu atatu mai pucinu s'au interesatu de noi; nici Romanii n'au cercetatu scolele Italiei, cá se intru cu ei in cunoscentia si comerciulu literariu, si noi inea n'am avutu opere care se le traga atentjunea, candu au ei atati scriitori si clasici si mai médiocrii incatu n'au lipsa mare de scriitorii altoru ginti, de oatra limb'a nostra póte ca'i va mai instrainá catuva si ortografi'a cu slove; mai multu inse decatu tote ca nu suntemu nici intru unu comerciulu literariu cu ei...

... Dupa esamele a 3 ti voui mai scrie ceva pentru foia, acum tramitu descrierea calatoriului italianu despre universitatea satésca*). — Sciu ca ve tiene incordati „atra cura”: ce va fi, ce va fi de Principatele romanesce, ore mai scapavoru vr'odata de nimiculu genului omenescu, sêu cum voru fi impartite. Romanii n'au avutu nici odata bani si datina de a cumperá pe acei, cari in conferintie secrete vendu poporale si le impartu tierile, macarca ast'a asia s'a facutu in timpurile trecute si asia se va face in viitoriu. — Nu sciu nimicu de fratele Laurianu deca e totu in Iasi sêu ba, si cum o duce acolo intre Sauroamate. Gazetele germane au pusu per erorem episcopi'a noua unita la Sibiu, in alocutiunea Papei sta espresamente Armenopoli, si pe Romani totu Valachi'i numescu in alocutiunea sa. — Tocma vedini annuntiatu „i primi due libri dell' Eneide di Virgilio, Saggio di traduzione italiana in ottava rima del Francesco Duca”, pretiulu 2 lire austr. (40 cr. m. o.) 30 o 50 de centesimi (5 cent. = 1 cr. m. c.). —

Ortografia asta (care i s'a pastratu intocma. R.) cu care am scrisu aci inea nu e de modelu, asteptu gramatic'a (de Cipariu) si pentru acesta, ca dora ne vomu uni intr'insa toti. —

Multu stimatoriu
Simeone Barnuti m. p.

Propunerea romaniloru din com. Dobocel

(la adunarea restauratoria din 5 Augustu 1867.)

Onoratu Comitatu!

Tota puterea este dela Dumnedieu, — deci cu credintia inascuta romaniloru ne tineremu de datorintia a ne dechiará inainte de tote sentimentele de credintia si supunere catra tron.

Dara considerandu, ca romanii n'au terenu, unde se si póta exprime dorintiele lor, si ca adunarele reprezentatiunei de comitatu, lui sunt acelea locuri, unde opiniunea unei seu altei partide se póte exprime fara sfiala, — condusi de sinceritatea ce datorimu unui altuia in viati'a constitutionale, ne aflamu indemnati membrii romani acestei onorate adunari a dechiará!

Ca mesurile intreprinse de inaltulu regime facia cu Transilvania si poporulu romanu ne imple de ingrijiare.

Din tempulu candu pre teritoriulu acestui comitatu au datu stramosii nostri mana fratiésca la olalta, pana in tempii mai noi, a fostu dorinti'a romaniloru se traiésca in cointelegere cu celea lalte natiuni si se fia recunoscuti de natiune egalu indreptatita, aceasta dorintia se manifestá si prin petitiunea romaniloru prezentata prin episcopii Ioane Bobu si Gerasim Adamovicu fericitului imperatu Leopoldu II. la anulu 1791, pre cum si prin petitiunea episcopiloru Leményi si Moga dela anulu 1834.

Uniunea care, s'a prochiamatu in contra manifestarii aloru 40,000 si preste voi'a unui si diumatate de milionu de romani pre cum si fara ascultarea clasei aceleia, carea prin eliberarea

*) Vedio in Fôia de pe atunci. — R.

